

conuertat acie vt inde forme intrinsec^o: sicut ex corpe obiecto sensibili sensus extrinsecus formabat. **A**tq; ita sit illa trinitas ex memoria et interna visione: et que vtrunq; copulat voluntate: que tria cum in vno cogunt: ab ipso coactu cogitatio dicitur. **N**ec iam in his tribus diuersa sibi est. **N**eq; enim aut corpus illud sensibile ibi est quod omnino discretum est ab animantis natura: aut sensus corporis ibi format vt fiat visio: aut ipsa voluntas id agit vt formandum sensu sensibili corpori ad moueat eoque formatum detineat. **S**ed per illa specie corporis que videbat extrinsec^o succedit memoria retinens illam speciem quam per corporis sensum comibit anima: proque illa visione que foris erat cum sensus ex corpe visibilis formaret: succedit interius similis visio: cum ex eo quod memoria tenet: format acies animi absentia corpora cogitant. **V**oluntasque ipsa quod foris corpori obiecto formandum sensum ad mouebat: formatumque iungebat: sic acie recordantis animi peruertit ad memoriam: vt ex eo quod illa retinuit ista format: et sic in cogitatione similis visio. **S**icut autem ratione discernebat species visibilis qua sensus corporis formabat: et eius similitudo que fiebat in sensu formato vt esset visio: alioquin ita erant coniuncte: vt omnino vna eademque puraret: sic illa phantasia cum animo cogitat specie visibilis corporis: cum per se ex corporis similitudine: quam memoria tenet: et ea que inde format in acie recordantis animi: tamen sic vna et singularis apparet: vt duo quedam esse non inueniant nisi iudicante ratione: qua intelligimus aliud esse illud quod in memoria manet: etiam cum aliunde cogitamus et aliud fieri cum recordamur. **I**n ad memoriam redimus: et illic inuenimus eadem speciem. **Q**ue si iam ibi non esset: ita oblitos nos esse diceremus vt omnino recolere non possemus. **S**i autem acies recordantis non formare ex ea re que erat in memoria nullo modo fieret visio cogitantis. **S**ed vtriusque coniunctio. **I** eius quam memoria tenet: et eius que inde exprimit: vt format acies recordantis: que simillime sunt: veluti vna facit apparere. **S**um autem cogitantis acies auersa inde fuerit: atque id quod in memoria cernebat destitit intueri: nihil forme que impressa erat in eadem acie remanebit. **I**taque inde formabit: que rursus per se fuerit: vt alia cogitatio fiat. **M**anet tamen illud quod reliquit in memoria: quo rursus cum id recordamur peruertat et per se format atque vnum cum eo fiat vnde formatur.

De imaginibus quas cogitationis acies intuet in phantasia quam memoria percipit. **C**a. III

Voluntas vero illa que hac atque illac fert et refert acie formatam coniun-

gitque formatam. **S**i ad interiorē phantasiā tora fluxerit: atque a presentia corporum que circumiacet sensibus atque ab ipsis sensibus corporis: animi aciem omnino auerterit: atque ad eam que interius cernit imaginem pernitē conuerterit: tamen offendit similitudo speciei corporalis expressa ex memoria: vt nec ipsa ratio discernere sinat: vtque foris corpus ipsum videat: an intus tale aliquid cogitet. **M**aximè interdum homines nimia cogitatione rerum visibilium vel illecti vel territi: etiam eiusmodi repete voces ediderunt: quasi reuera in medijs talibus actionibus siue passionibus versarentur. **E**t memini me a quodam audisse quod tamen expressa et quasi solidam speciem femine corporis in cogitando carne soleret: vt eise quasi misceri sentiens: etiam genitalibus fluere. **T**amen habet virum animam in corpore suo: et tamen valet ad indumentum qualitatem vertendam atque mirandam quod homo afficiat indutus que coheret indumento suo. **E**x eodem genere affectionis etiam illud est quod in somnis per imagines illudimur. **S**ed plurimum differt vtriusque sensibus corporis: sicuti sunt dormientium aut ab interiorē copage turbatis: sicuti sunt furentium: aut alio quodam modo alienatis: sicuti diuinantium vel prophetantium: animi intentio quadam necessitate incurrat in eas que occurrunt imagines siue ex memoria: siue alia aliquid occulta vt per quodam spirituales mixturas sicut spiritualis sibi: an sic sanis ac vigilantibus interdum pertingit: vt cogitatione occupata voluntas se auertat a sensibus atque ita format animi acie varijs imaginibus sensibile rerum: tanquam ipsa sensibilia sentiantur. **N**on tamen autem cum appetendo in talia voluntas intendit: sunt iste impressiones imaginum: et etiam cum deuitandi et cauendi causa rapit animum in ea pertrahenda que fugiat. **S**ed non solum cupiendo: sed metuendo inferit vel sensus ipsis sensibilibus vel acies animi formanda imaginibus sensibilibus. **I**taque aut metus aut cupiditas: quanto vehemētior fuerit: tanto expressius format acies: siue sentiens ex corpe quod in loco adiacet: siue cogitantis ex imagine corporis: que memoria continet. **Q**uod ergo est ad corporis sensum aliquid corpus in loco: sicut est ad animi acie similitudo corporis in memoria. **E**t quod est aspiciens visio: ad eam speciem corporis ex qua sensus format: hoc est visio cogitantis ad imaginem corporis in memoria constituta: ex qua format acies animi. **E**t quod est intentio voluntatis ad corpus visum: visionemque copulanda: vt fiat ibi quedam vnitas trium: quibus eorum sit diuersa natura: hoc est eadem voluntatis intentio ad copulandam imaginem corporis que est in memoria: et visionem cogitantis. **I**n formatam quam cepit acies animi rediens

Libe

ad memoriã vt fiat: et hic quedã vnitas ex tribus nõ iaz nature diuerſitate discretis. ſ. vnus cuius dẽq; ſubſtãtie: q; hoc totũ intus eſt: et totũ vnũ animus. Sicut autẽ cum forma et ſpecies corpis interierit: non p̄t ad eã volũtas ſenſum reuocare cernẽtis. Ita cũ imago quã memoria gerit obliuione deleta eſt: nõ erit q̄ animi acie formandã voluntas recordando reſtorqueat.

De cogitationib; innoxij et de his que ab acie recordatõis abigende ſunt. **Ma. V.**

Ed q; p̄ualet animũ non ſolũ oblita veruẽtia non ſenſa nec expta p̄ſingere ea que nõ exciderũt augendo: minuẽdo: cõmutãdo: et p̄ arbitrio cõponẽdo ſepe imaginãt̄ quaſi ita aliq̄d ſit: qd̄ autẽ ſcit: ſi ita eſſe: aut neſcit ita eſſe. In quo genere cauendũ eſt: ne aut mentiat̄ vt decipiat aut opi neſ vt decipiat. Quib; duob; malis euitatis nihil ei obſũt imaginata phãtaſmata: ſic nihil obſũt expta ſenſibilia: et rerẽta m̄ozit̄: ſi neq; cupide appetant ſi iuuãt̄: neq; turpiſ fugiant: ſi offendãt. Nũ autẽ in his volũtas relictis meliorib; auida volutat̄ imda ſit: atq; ita et cũ aſũt p̄nicioſe: et cũ abſũt p̄nicioſi cogitat̄. Male itaq; viuũt̄: et d̄formit̄ ſm trinitatẽ hoĩs exteriori q; et illã trinitatẽ: q̄ lz iteri; imagieſ: exteriora tñ imaginãt̄ ſenſibiliũ corpaliũ q̄ vtẽdoz causa pepit. Nullus em̄ eis vti poſſet etiam bene: niſi ſenſaz rez imagines memoria tenerent. Et niſi p̄s maxima volũtatis in ſuperiorib; atq; interiorib; habitet: eaq; ip̄a q̄ cõmodat̄ ſiue foris corpib; ſiue int; imaginibus coz: niſi q̄cqd̄ in eis capit ad meliorẽ veriorẽq; vitã referat: atq; in eo ſine cui; intuitu hãgẽda iudicat acq̄ſecat quid aliud facimus niſi qd̄ nos ap̄l̄s facere phibet dicẽs: Nolite p̄formari huic ſec̄lo: quã propter nõ eſt iſta trinitas imago dei. Ex vltima q̄pe. i. corpea creatura qua ſupior eſt aia: in ip̄a aia ſit p̄ ſenſuz corpõis: nec tamẽ eſt oĩno diſſimilis. Quid em̄ non p̄ ſuo genere ac pro ſuo modulo habet ſimilitudinem dei: quando quidem deus fecit oĩa bona valde: nõ ob aliud niſi quia ip̄ſe ſumme bonus eſt. In quantuz ergo bonũ eſt quicquid eſt intantum ſc̄z q̄uis longe diſtãtem: habet tamen nonnullam ſimilitudinem ſummi boni: et ſi naturalem vtiq; rectã et ordinatã: ſi autẽ vitioſam: vtiq; turpem atq; p̄uerſam. Nam et anime in ip̄iſ peccatis ſuis: non niſi quandã ſimilitudinem dei: ſuperba et p̄poſtera et (vt ita dicam) ſerulli libertate ſectantur. Ita nec primis parentib; noſtris perſuaderi peccatum poſſet: niſi dicere-

Roz. 12.

Ecc̄i. 39.

tur. Eritis ſicut dũ Non ſane oẽ quod in creaturis aliquo modo ſimile eſt deo: etiam eius imago dicenda eſt: ſed illa ſola: qua ſuperior ipſe ſolus eſt. Ea quippe de illo proſus exprimitur inter quam et ipſuz nulla interiecta natura eſt. Viſionis igitur illius: id eſt forme q̄ ſit in ſenſu cernentis quaſi parens eſt forma corpõis ex qua ſit. Sed parens illa nõ vera: vnde nec iſta vera proles eſt. Neq; enim omnino inde gignitur: quoniam aliud adhibetur corpõis: vt ex illo formetur. id eſt ſenſus videntis. Quocirca id amare: alienari eſt. Ita q; voluntas que vtrunq; coniungit quaſi parentem et quaſi prolem: magis ſpiritualis eſt q̄ vtrũlibet illorum. Nam corpus illud quod cernitur omnino ſpiritale non eſt. Viſio x̄o q̄ ſit in ſenſu habz admixtũ aliquid ſpiritale: quia ſine anima fieri non p̄t. Sed nõ totũ ita eſt: qm̄ ille qui formatur corpõis ſenſus eſt. Voluntas vero q̄ vtrunq; cõiungit: magis vt dixi ſpiritualis agnoſcit: et ideo tanq; perſonam ſpiritus inſinuare incipit in illa trinitate. Sz magis pertinet ad ſenſuz formatũ q̄ ad illud corpus vnde format̄. Senſus enim animantis et voluntas anime eſt: non lapidis: aut alius cuius corpõis qd̄ videtur. Non ergo ab illo quaſi parente p̄cedit. Sed nec ab iſta quaſi ple: hoc eſt viſiõis ac forma q̄ in ſenſu eſt. Prius em̄ q̄ viſio fieret: iam erat voluntas: que formandũ ſenſum cernendo corpõis admouit: ſed nõ dũ erat placituz. Quõ em̄ placeret qd̄ nondũ erat viſum? Placitũ autẽ quietã volũtas eſt. Ideoq; nec quaſi prolem viſionis poſſumus dicere voluntatem: quia erat ante viſionem: nec quaſi parentem: q; non ex volũtate. ſ. ex viſo corpõis formata et expreſſa eſt: ſi nem fortãſſe voluntatis et requie poſſum; reſcere dicere viſionem: ad hoc dũtaxat vnũ. ſ. videntũ corpus. Neq; em̄ p̄pterea nihil aliud volet: q; videt aliquid qd̄ volebat.

De ſine volũtatis q̄ cognoscit̄ ſi recta an praua cupiamus. **Capitulum. VI.**

Non itaq; omnino ipſa voluntas hominis cuius finis non eſt niſi beatitudo: ſ. ad hoc vnũ irez. ſ. ſubiectuz volũtas vidẽdi finem non habet niſi viſionẽ: ſiue id referat ad aliud: ſiue nõ referat. Si em̄ nõ refert ad aliud viſionẽ ſed tantum voluit vt videret: non eſt diſputandũ quõ õndãſ finem voluntatis eſſe viſionẽz manifeſtum eſt em̄. Si autẽ refert ad aliud: vult vtiq; aliud: nec iam videndi voluntas erit. Aut ſi videntĩ: non hoc videndi ſcilicet ſubiectũ ſed aliud tanq; ſi velit quicq; videre cicatricẽ: vt inde

Heu. 3.

occurrit voluntas
fuerit vt q̄ ſenſus
nõ eſt acq; ali
ut ſines habent
volũtas q̄
p̄tente vti am
animo ſepa
di ſines habent
dendũ hãt
q; viſiõis ac
vitiõis ac
lũtas em̄ p̄ba
obſiõis ex illa
ca voluntas
habet ſenſẽ
occurrit volũ
ſenſus. cuius
tũ. Nece a
nec reſigatẽ
tantũ aut p̄
occurrit volũ
alcedendum
lũp̄ſiõis ag
nõ voluntã
hãt qui hoc
ariorẽ. Ne
cũtũ gradũ
eſtẽ longã
tãtis quẽ dicit
lũ. q̄ quẽ dũ
pedis eſt in
tantuz quo p̄
placet vt in
tas ac quẽ ſe
dũt: ſed e h
nẽ tanq; p̄
ciam manũ
Dea trinit
et corpõis ſenſ
tãtis

Am
i quid
ſenſus
tam nõ et coz
riã formatur a
ſp̄es in dẽle
mẽtũ ſp̄es
vitiõis dicitur
gũtis. Erat
tarerã nõ hẽ
ũq; ſenſẽ vt
occurrit ex ill
in ac cogitant
et ſp̄es: que